EVROPSKÝ PARLAMENT

2004 *2009*

Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci

Návrh zprávy
Výboru pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci
týkající se delegace do Dánska

ZPRAVODAJKA: Martine ROURE

Úvod – Souvislosti návštěvy

Delegace šesti evropských poslanců cestovala do Dánska, kde se k ní připojili dva dánští poslanci Evropského parlamentu, kteří byli již na místě (viz seznam účastníků – příloha 1). Misi vedl Panayiotis DEMETRIOU (PPE-DE) a zpravodajkou byla Martine ROUREOVÁ (PSE). Návštěva se odehrála ve dnech 10. a 11. dubna 2008.

Návštěva v Dánsku se uskutečnila v rámci řady návštěv, které vykonávají členové výboru LIBE, aby se sami přesvědčili o podmínkách zadržování přistěhovalců a žadatelů o azyl v různých členských státech Evropské unie. Návštěva v Dánsku je logickým pokračováním návštěv podobných delegací v Itálii (v Lampeduse), ve Španělsku (v Ceutě a Melille, na Kanárských ostrovech), ve Francii (v Paříži), na Maltě, v Řecku (na Samosu a v Aténách), v Belgii, ve Spojeném království, v Nizozemsku a v Polsku.

Cílem všech těchto návštěv bylo shromáždit informace, přímo prověřit situaci při přijímání přistěhovalců a žadatelů o azyl a pochopit způsob, kterým jsou uplatňovány některé evropské právní předpisy:

- směrnice Rady 2003/9/ES ze dne 27. ledna 2003, kterou se stanoví minimální normy pro přijímání žadatelů o azyl v členských státech[1] (směrnice o přijímání)
- směrnice Rady 2005/85/ES ze dne 1. prosince 2005 o minimálních normách pro řízení v členských státech o přiznávání a odnímání postavení uprchlíka v členských státech[2] (směrnice o řízení)
- nařízení Rady (ES) č. 343/2003 ze dne 18. února 2003, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o azyl podané státním příslušníkem třetí země v některém z členských států[3] (nařízení Dublin II)

[1] *Úřední věstník L 031, 6.2.2003, s. 18–25.*
[2] *Úřední věstník L 326, 13.12.2005, s. 13–34.*
[3] *Úřední věstník L 050, 25.2.2003, s. 1–10.*

Cílem těchto návštěv byla rovněž výměna názorů s vládními orgány a se zástupci občanské společnosti.

Členové výboru LIBE si přáli vyslat delegaci do Dánska, aby lépe pochopili situaci týkající se přijímání přistěhovalců a žadatelů o azyl v této zemi. Členové delegace si nicméně uvědomují, že situace **v Dánsku, pokud jde o otázky přistěhovalectví a azylu,** je odlišná **od situace v ostatních členských státech,.**

Ve smyslu protokolu o postavení Dánska, který je přílohou Amsterodamské smlouvy, se Dánsko účastní pouze opatření, jejichž základem je hlava IV Smlouvy o Evropském společenství, která se týkají politiky udělování víz[1].

Podle článků 1 a 2 protokolu o postavení Dánska, který je přílohou Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o Evropském společenství, se **Dánsko neúčastní** přijímání a uplatňování následujících nástrojů:

- směrnice Rady 2003/9/ES ze dne 27. ledna 2003, kterou se stanoví minimální normy pro přijímání žadatelů o azyl v členských státech[2] (**směrnice o přijímání**)
- směrnice Rady 2005/85/ES ze dne 1. prosince 2005 o minimálních normách pro řízení v členských státech o přiznávání a odnímání postavení uprchlíka v členských státech[3] (**směrnice o řízení**)

Co se týče nařízení Eurodac[4] a Dublin II[5], bylo třeba vypracovat mezinárodní dohodu mezi Evropským společenstvím a Dánskem[6], stejně jako protokol k dohodě mezi Evropským společenstvím a Islandskou republikou a Norským královstvím[7] [8], aby byla umožněna účast Dánska. Od roku 2006 **je Dánsko vázáno nařízeními Dublin II a Eurodac** v rámci svých vztahů s Evropským společenstvím z jedné strany a s Islandem a s Norskem z druhé strany, ale nepodílí se na dalších opatřeních přijímaných na evropské úrovni, co se týče společné azylové politiky.

Program delegace

Návštěva se soustředila na tři střediska:

[1] Podle článku 7 protokolu může Dánsko kdykoli odstoupit od protokolu o postavení Dánska, který je přílohou Amsterodamské smlouvy, a použít veškerá opatření stanovená v hlavě IV Smlouvy o Evropském společenství.
[2] *Úřední věstník L 031, 6.2.2003, s. 18–25.*
[3] *Úřední věstník L 326, 13.12.2005, s. 13–34.*
[4] Nařízení Rady (ES) č. 2725/2000 ze dne 11. prosince 2000.
[5] Nařízení Rady (ES) č. 343/2003 ze dne 18. února 2003. Nařízení Rady (ES) č. 343/2003 ze dne 18. února 2003, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o azyl podané státním příslušníkem třetí země v některém z členských států (nařízení Dublin II).
[6] KOM(2004)0594 v konečném znění.
[7] KOM(2005)0131 v konečném znění.
[8] Evropský parlament vydal stanovisko k rozhodnutí Rady 2006/188/ES ze dne 21. února 2006 o uzavření Dohody mezi Evropským společenstvím a Dánským královstvím rozšiřující na Dánsko působnost nařízení Rady (ES) č. 343/2003, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o azyl podané státním příslušníkem třetí země v některém z členských států, a nařízení Rady (ES) č. 2725/2000 o zřízení systému Eurodac pro porovnávání otisků prstů za účelem účinného uplatňování Dublinské úmluvy.
Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci stál u zrodu tohoto stanoviska. Výbor přijal zprávu, kterou vypracovala Martine ROUREOVÁ: schválení dohody uzavřené v rámci konzultace.

- středisko žadatelů o azyl v Sandholmu (otevřené přijímací středisko řízené dánským červeným křížem)
- zadržovací středisko pro přistěhovalce v Sandholmu (jediné zadržovací středisko v Dánsku, spadá pod odpovědnost ministerstva spravedlnosti)
- středisko v Kongelunden (otevřené přijímací středisko řízené dánským červeným křížem)

Program delegace zahrnoval rovněž, v chronologickém pořadí:

- setkání s asociacemi a s nevládními organizacemi působícími v oblasti přistěhovalectví a azylu v Dánsku, z nichž některé vyzývaly v roce 2006 výbor LIBE (dne 10. dubna 2008);
- krátkou návštěvu červeného kříže v Kodani;
- setkání se stálým státním tajemníkem ministerstva pro uprchlíky, přistěhovalectví a integraci Claesem NILASEM.

Před odjezdem do Dánska obdržela delegace velké množství důležitých informací od organizací, jako je SOS rasismus – Dánsko, Amnesty International – dánská sekce a Grandparents for asylum, a chtěla by jim velmi poděkovat.

Delegaci doprovázela audiovizuální služba Evropského parlamentu, která spolupracovala s místní televizí, a fotograf. Záměrem bylo představit tuto evropskou aktivitu prostřednictvím „Europe by Satellite“. O návštěvě psal obšírně tisk. Novináři, fotografové a televizní štáb mohli vstupovat do otevřených středisek. Evropští poslanci uspořádali poslední den návštěvy, 3. dubna 2008, tiskovou konferenci.

Setkání s nevládními organizacemi

První den se delegace setkala se zástupci nevládních organizací, které navštěvují střediska pravidelně a které aktivně pracují v oblasti azylu nebo přistěhovalectví (viz příloha 3). Nevládní organizace byly velmi dobře organizovány a příspěvky si rozdělily tak, aby každý představil hlavní aspekt svého znepokojení, pokud jde o dánskou politiku v oblasti azylu a přistěhovalectví. Tato prezentace obsahovala zároveň svědectví ženy a nezletilé dívky, které žijí ve středisku v Sandholmu.

Nevládní organizace nejdříve představily výzvu, se kterou se obrátily na výbor LIBE, aby přijel navštívit střediska pro žadatele o dánský azyl. Tyto organizace totiž vyjádřily svůj pocit, že se cítí vládou nevyslyšeny a doufají, že vláda vyslechne komentáře delegace Evropského parlamentu. Domnívají se, že některé aspekty dánského práva v oblasti azylu jsou v rozporu s dánskými mezinárodními závazky na ochranu lidských práv, jako je zásada nediskriminace a respektování lidské důstojnosti, které jsou uvedeny v Evropské úmluvě o lidských právech.

Nevládní organizace poté uvedly následující problémy:

- Počet žádostí o azyl v Evropě obecně klesá. A navzdory podobným tradicím ve dvou zemích, jako je Dánsko a Švédsko, přijímá Dánsko jen velmi málo uprchlíků ve srovnání se Švédskem. Nevládní organizace informují, že se v Evropě poskytuje Iráčanům nejmenší ochrana v Dánsku a Řecku.

- Od roku 2002 lze pozorovat zpřísnění dánského azylového zákona, zejména **zrušení**

statusu uprchlíka „de facto“ (podobného podpůrné ochraně na evropské úrovni). Nevládní organizace kritizují skutečnost, že Dánsko používá velmi restriktivní výklad definice uprchlíka z článku 1A Ženevské úmluvy z roku 1951 a z článku 3 Evropské úmluvy o lidských právech. Výsledkem tohoto restriktivního výkladu je, že je stále obtížnější získat v Dánsku status uprchlíka. Například velké většině Iráčanů je status uprchlíka zamítnut. Některým osobám je status uprchlíka zamítnut, ale nemohou být zároveň vypovězeny do své země původu na základě mezinárodních zásad nenavracení a nepřímo ochrany před nebezpečím mučení nebo nelidského nebo ponižujícího zacházení. Jsou tedy „tolerovány“, ale bez právního postavení. Tyto osoby se nacházejí v naprostém právním vakuu a vzhledem k tomu, že nemají žádné právní postavení, nemohou žít mimo přijímací střediska řízená červeným křížem a nemohou legálně pracovat. Tak stráví mnoho let, až desítky let, v této situaci právní nejistoty. Toto velmi dlouhé čekání a zároveň tato nejistota, pokud jde o jejich právní postavení nebo o jejich budoucnost, je příčinou závažné tísně. Nevládní organizace se domnívají, že tato praxe má odradit případné žadatele o azyl od příchodu do Dánska.
Irácká žena, která žije v Sandholmu již tři roky, přináší svědectví. Irák opustila v roce 2005 s desetiletou dcerou, aby se připojila ke svému manželovi v Dánsku. Po prvním zamítnutí správní úřady souhlasily s tím, že ještě jednou prostudují její případ. Ona vypovídá o stresu a nervozitě, které způsobuje nejistota, a o frustraci z toho, že nemůže pracovat.

- Na osoby, které obdržely zápornou odpověď na žádost o azyl a které odmítají dobrovolně odjet, se vztahují **„motivační opatření“**, která je mají přimět k dobrovolnému návratu do země původu. Mezi tato opatření patří zkrácení kapesného, dostávají jen peníze na jídlo a musí se dvakrát týdně hlásit na policii. Po několika týdnech jsou tyto osoby přemístěny do deportačního střediska a mohou být dokonce přemístěny do zadržovacího střediska. V minulosti tato opatření zahrnovala i nemožnost vařit si vlastní jídlo a povinnost stravovat se v jídelnách přijímacích středisek, dnes tomu tak již není. Nevládní organizace jsou znepokojeny tímto přesunem rozhodování o návratu z členského státu na žadatele o azyl. Zdá se totiž nepřijatelné, že vzhledem k tomu, že stát sám nemůže na základě mezinárodního práva tyto osoby vypovědět, postaví je do nejisté situace a má zájem je přimět k tomu, aby se dobrovolně vrátily do země, v níž jsou ohroženy.

- „Refugee board“ (výbor pro uprchlíky), který odpovídá za přezkum žádostí o azyl, nemá pravomoci běžného soudu. Může přijímat jen konečná rozhodnutí, proti nimž se nelze odvolat. To také způsobuje **problém, jak zajistit** žadatelům o azyl **účinný přístup ke spravedlnosti**. „Refugee board“ se ostatně skládá pouze ze tří osob (na rozdíl od sedmi osob v minulosti): soudce, zástupce syndikátu advokátů a zástupce příslušného ministerstva. Je nemožné odvolat se kvůli rozhodnutí k ombudsmanovi.

- U žadatelů o azyl v Dánsku lze zaznamenat velké množství **duševních nemocí** z důvodu dlouhé doby strávené v přijímacích střediscích a mnoha let prožitých v právní nejistotě bez jakékoli formy ochrany. Krátkodobá povolení k pobytu jsou udělována pouze v případě vážné deprese a musí být pravidelně obnovována. Zvláště problematický je případ dětí, neboť ty trpí touto situací dvojnásobně: jejich vývoj je ovlivněn psychickými potížemi jejich rodičů a u nich samotných se projevují psychická onemocnění, která ovlivňují jejich výchovu. Několik dětí žadatele o azyl v Dánsku se tak pokusilo o sebevraždu. Jen málo z těchto dětí může navštívit psychiatra a některé jsou tak postiženy, že nemohou opustit přijímací středisko. Jediným řešením této situace by bylo zahájit rozsáhlý rehabilitační program, který lze

uskutečnit jen v případě, že by tyto osoby mohly trvale pobývat v Dánsku.

- **Přístup k obvyklému vzdělávání:** o vzdělávání dětí žijících v přijímacích střediscích se stará červený kříž a obec. Z 200 dětí jich jen 85 navštěvuje obvyklé vzdělávání v dánských školách a 115 jich je ve školách umístěných ve střediscích a spravovaných Červeným křížem. V těchto školách jsou děti rozděleny do skupin po 12 žácích s maximálním věkovým rozpětím tří let. Je obtížné zaručit obvyklou úroveň vzdělání a školní prospěch, neboť děti pravidelně střídají třídy, průměrně šestkrát. Děti ostatně nemohou při ukončení školní docházky složit závěrečnou zkoušku a nemají tedy žádný diplom. Proto pokud se vrátí do země svého původu, nemají žádný diplom, a pokud zůstanou v Dánsku, nemohou mít přístup k vyššímu vzdělání. Aby měly přístup k běžnému vzdělání v dánské škole, je třeba vyjednávat případ od případu s obcí, která může odmítnout. Po dovršení 17 let věku je vzdělávání velmi omezeno. Mladá dívka, která žije v Sandholmu, přináší svědectví o negativním účinku, který tato praxe měla na její vzdělání, obtížně si vzpomíná na svůj mateřský jazyk, ale má potíže i s tím, naučit se dánsky a anglicky.

- Žadatelé o azyl jsou **pravidelně přemisťováni mezi různými středisky** (přijímací středisko, pobytové středisko, středisko pro odjezd a specializovaná střediska pro zranitelné osoby), neboť z důvodu snížení počtu žadatelů o azyl a snižování nákladů existuje málo středisek pro žadatele o azyl. To představuje problémy z hlediska integrace a řádného sledování úředních záznamů i z hlediska vzdělávání dětí. Nevládní organizace se domnívají, že pomocí této praxe chce vláda dotyčným osobám přivodit stresové stavy, aby je přiměla k dobrovolnému návratu do jejich země.

- **Zadržování**: v době návštěvy je zadržováno 83 osob, mezi nimi 22 žadatelů o azyl, ze dvou důvodů: odmítnutí spolupráce při identifikaci a riziko útěku z důvodu vypovězení. Čtvrtina zadržených osob je právě přesunována podle nařízení Dublin a polovina čeká na vypovězení. Nevládní organizace litují toho, že v některých případech úřady uplatňují praxi, kdy zadrží pouze hlavu rodiny, aby blokovaly celou rodinu.

- **Přístup k práci**: vzhledem k tomu, že žadatelé o azyl a tolerované osoby nemají žádné právní postavení, nemohou pracovat. Někteří mohou být vyzváni, aby pracovali v přijímacím středisku. Někteří pracují načerno. Vystavují se tak nebezpečí okamžité deportace a jednoletého zákazu opětovného přijetí za práci načerno.

- **Přístup k překladu a tlumočení** není vždy zaručen, neboť rozhovory nejsou překládány. Od tlumočníků není naopak vyžadována žádná formální kvalifikace pro dotčený jazyk.

- **Mizení dětí, které jsou oběťmi obchodu**: při přesunu dětí podle nařízení Dublin II jsou některé děti posílány zpět do členských států, kde mizí a stávají se obětí obchodníků. Asociace se snaží tyto děti vystopovat a informovaly o této situaci výbor pro práva dítěte, ale počet zmizelých dětí neustále stoupá. Asociace žádají použití doložky o solidaritě pro tyto děti, aby byl zaručen nejvyšší zájem dítěte.

- **Neexistují statistiky** o nezletilých nedoprovázených osobách.

- Dánsko má **readmisní dohody** s mnoha zeměmi původu uprchlíků, s výjimkou Iráku a Somálska.

Návštěvy ve střediscích

Přijímací středisko žadatelů o azyl v Sandholmu[1]

Při příjezdu do střediska byla delegace přijata sdružením Grandparents for Asylum, jehož členové byli oblečeni jako řecký chór při tragédii. Toto sdružení pořádá tuto demonstraci každou neděli u vchodu do střediska v Sandholmu již 6 měsíců, aby protestovalo proti nejistotě, v níž žijí rodiny v Sandholmu.

Přijímací středisko žadatelů o azyl v Sandholmu je největším střediskem v Dánsku a je zároveň místem, kam jsou posíláni všichni žadatelé o azyl při prvním příjezdu do Dánska.

Bezprostřední žadatel o azyl, který podá písemnou žádost, je nasměrován do ubytovacího střediska v Sandholmu, kde je zapsán a dostane ubytování.

Kromě toho jsou v ubytovacím středisku v Sandholmu ubytováni žadatelé, kteří nejsou odmítnuti na hranicích, zde je policie vyslechne, vyfotografuje a sejme jim otisky prstů, aby zjistila jejich totožnost, státní příslušnost a cestu, kterou vykonali.

Středisko řídí dánský červený kříž a odpovědnost za něj má ministerstvo pro uprchlíky, přistěhovalectví a integraci.

Za řízení středisek, která byla otevřena v roce 1994, odpovídá červený kříž. Středisko se nachází 25 kilometrů od Kodaně v bývalých vojenských kasárnách.

Po příjezdu se osoby zúčastní informační schůzky a je provedena zdravotní prohlídka. Osoby, které přijely nově, zůstávají v Sandholmu průměrně 2 měsíce, poté jsou přemístěny do jiných středisek, zatímco se vyřizuje jejich žádost. Rozhodnutí o žádosti o azyl bývá přijato průměrně do 9 měsíců. Žadatelé o azyl mohou po dobu vyřizování žádosti bydlet ve střediscích. Dospělí mají základní výuku dánštiny.

V Sandholmu je i střediskem pro odjezd pro osoby, jejichž žádost o azyl byla zamítnuta a které podléhají „motivačním opatřením“.

Ve středisku je zdravotní středisko/klinika, obchod s oděvy, středisko pro zaměstnanost, second hand, prádelna, jesle, místnost vybavená pro šití, společenský sál.

Osoby zde žijící se mohou svobodně pohybovat uvnitř střediska i mimo ně. Středisko je otevřeno pro návštěvy zvenčí, pokud byly pozvány osobou, která ve středisku bydlí. Asociace mají do střediska volný přístup. Nevládní organizace udržují s klienty dobré vztahy.

Rodiny žijí v malých prefabrikovaných bungalovech. Každý bungalov má samostatný vchod a přibližně 1–2 malé místnosti pro každou rodinu. Samotní muži jsou ubytováni v menších místnostech, v nichž bydlí 1–3 další osoby. Podmínky by byly celkově dobré, pokud by lidé, kteří zde bydlí, zůstávali pouze po omezenou dobu – středisko nebylo nicméně koncipováno pro osoby, které by zde pobývaly dlouhá léta.

[1] Dansk Røde Kors Center Sandholm

Děti mají přístup ke vzdělávání, které se odehrává ve školách červeného kříže. Ve středisku je školka, škola se nachází 5 km od střediska a děti do ní dojíždí autobusem. Některé děti navštěvují místní obecní školu, neboť žijí v Sandholmu již mnoho let.

Rodiny, s nimiž se delegace při své návštěvě setkala, žijí v Sandholmu již mnoho let, průměrně pět nebo šest. Tyto osoby mají status „tolerovaných osob“. Všichni vyjadřovali frustraci z toho, že žijí již tak dlouho ve středisku, a stěžovali si na nejistotu, v níž musí žít. Delegace se setkala s rodinou, jejíž dcera je hendikepovaná a traumatizovaná a podle rodičů a sdružení se jí nedostává odpovídající péče.

Zadržovací středisko pro přistěhovalce v Sandholmu

Zadržovací středisko pro přistěhovalce v Sandholmu je jediným zadržovacím střediskem v Dánsku. Delegace mohla navštívit jen některé části střediska, neboť úřady byly o návštěvě informovány pozdě. Toto středisko navštívili v únoru 2008 zástupci Rady Evropy.

Kapacita zadržovacího střediska je 118 míst a středisko je řízeno ministerstvem spravedlnosti. V den, kdy se uskutečnila návštěva, bylo ve středisku zadržováno 55 osob 25 národností. Přistěhovalci a žadatelé o azyl nemohou být zadržováni ve věznicích.

Zadržení jsou odmítnutí žadatelé o azyl, na něž byl vydán příkaz k vypovězení a existuje u nich velké riziko, že se budou vypovězení bránit. Po dobu organizování jejich návratu jsou zadržováni. Neexistuje žádná maximální doba zadržování. Průměrná délka je nyní 42 dnů[1]. Při návštěvě naznačily orgány, které odpovídají za řízení střediska, že délka zadržení je velmi různá a může být od několika dnů do několika měsíců, průměrná délka zadržení je tři dny. 25 osob přicestovalo před lednem 2008, jsou zadrženy, protože jsou pochybnosti o jejich totožnosti nebo proto, že nedodržují povinnost hlásit se.

Podmínky jsou celkově relativně přijatelné. Zadržení nejsou zavřeni ve svých místnostech a mají po několik hodin denně přístup na malý centrální dvůr.

Ve středisku je 15 hodin týdně přítomen lékař a dvě zdravotní sestry jsou zde na plný úvazek.

Muži a ženy jsou v oddělených křídlech. Kapacita ženského křídla je 20 míst, v době návštěvy zde bylo 6 žen. Ženy nejsou zavřeny ve svých místnostech a mají přístup do místnosti typu salonu. Na několik hodin denně mohou vycházet ven. Při návštěvě diskutovaly s delegací dvě ženy. První byla těhotná a podléhá opatření na vyhoštění, přestože otec jejího dítěte, který má jinou státní příslušnost než ona, zůstane v Dánsku. Druhá žena, ukrajinské státní příslušnosti, která žije v Dánsku nelegálně několik let, byla zadržována navzdory skutečnosti, že její syn a jeho syn mají dánskou státní příslušnost.

Zadržovaní mají přístup do tělocvičny. Úřady uváděly, že tělocvična má velké výhody, neboť se zde zadržení mohou pomocí sportu osvobodit od frustrací (z řízení o vypovězení nebo z nejisté budoucnosti).

[1] Studie objednaná politickým oddělením C Výboru pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci Evropského parlamentu v prosinci 2007.

Středisko v Kongelunden

Středisko v Kongelunden je otevřené středisko, které řídí dánský červený kříž. Je to středisko zvláštní péče pro žadatele o azyl, kteří potřebují větší péči než je ta, která se poskytuje všem žadatelům o azyl. Středisko již měsíc přijímá samotné matky doprovázené malými dětmi. Dříve se středisko pro ženy nacházelo v Kodani, to ale muselo být uzavřeno.

Ve středisku je 150 míst se zvláštní péčí a 100 běžných míst. Středisko se nachází poblíž kodaňského letiště.

Samotné matky s dětmi jsou ubytovány v oddělených bungalovech, v nichž jsou samostatné místnosti pro každou matku s dětmi a jedna společná kuchyně. Delegace navštívila nové bungalovy, v nichž jsou podmínky velmi dobré. Rodiny (s oběma rodiči) mají dvě místnosti se samostatným sanitárním zařízením.

Ve středisku je škola pro dospělé, herna, jesle, kavárna, garáž na jízdní kola a truhlářská dílna. Ve středisku je zdravotní středisko pro zvláštní péči, v němž pracují lékaři a psychiatři na plný úvazek. Do střediska se zvláštní péčí mohou být lidé posláni dánskou přistěhovaleckou službou, pokud:

- rodiče mají duševní onemocnění, které jim již nedovoluje starat se o své děti;
- jde o rodiny, u nichž hrozí bezprostřední nebezpečí zanedbávání dětí;
- jde o mladé lidi (mezi 18 a 24 lety) s psychiatrickým onemocněním;
- jde o osoby s fyzickým postižením, které potřebují pravidelnou a zvláštní péči nebo rehabilitaci, která jim nemůže být poskytnuta v jiném středisku;
- jde o osoby s psychickými poruchami, které nejsou schopny podstoupit léčení, udržovat svou osobní hygienu nebo se nemohou postarat samy o sebe;
- jde o osoby s duševním onemocněním a s vážným postižením;
- jde o osoby, které přežily mučení a jsou vážně postiženy.

Nejdůležitějšími skupinami osob, které jsou přijímány v Kongelunden, jsou rodiny a osoby s duševními chorobami, které potřebují léčbu. Průměrná doba jejich pobytu je 3 roky. Středisko klade důraz na blaho dětí.

5. Setkání s Claesem NILASEM, stálým tajemníkem ministerstva pro uprchlíky, přistěhovalectví a integraci

Delegace lituje, že se nemohla osobně setkat s ministryní Birthe Rønn Hornbechovou. Musíme zdůraznit, že je to poprvé, kdy se delegace Výboru pro občanské svobody nesetkala s ministrem pověřeným záležitostmi azylu a přistěhovalectví nebo se státním tajemníkem.

Pan Nilas připomněl zvláštní postavení Dánska, které se neúčastní hlavy IV Smlouvy o Evropském společenství a neuplatňuje tedy směrnice o podmínkách přijímání a o řízení. Podle mezinárodní smlouvy uzavřené s Evropskou unií se Dánsko účastní nařízení Dublin II a Eurodac.

Počet žadatelů o azyl v Dánsku klesá. Středisko v Sandholmu přijímá žadatele o azyl při prvním příjezdu do Dánska, tyto osoby jsou poté odeslány do pobytových středisek. V Dánsku existuje několik druhů středisek, včetně specializovaných středisek pro děti, samotné ženy nebo osoby se zdravotními problémy.

Za přezkum žádostí o azyl odpovídá přistěhovalecká služba. Pokud je žádost zamítnuta, je pak

zaslána na „refugee board“ sestávající z jednoho soudce a dalších dvou členů, kteří mohou žádost opětovně přezkoumat. Jde o nezávislý systém. Vyřizování žádosti trvá přibližně 7 až 8 měsíců.

Životní podmínky se v posledních letech podstatně zlepšily. Rodiny, které žijí v Dánsku již delší dobu, mají nyní možnost žít v bytech mimo přijímací střediska.

Poslanci, kteří byli členy delegace, byli celkově spokojeni s materiálními podmínkami přijímání ve střediscích. Vyjádřili však znepokojení, co se týče délky pobytu v přijímacích střediscích, neuznávání právního postavení navzdory skutečnosti, že některé osoby nemohou být podle mezinárodního práva poslány zpět do zemí svého původu, otázky zmizelých nezletilých osob při přesunu podle nařízení Dublin II, užitku, který má Dánsko z rozhodnutí neúčastnit se hlavy IV Smlouvy o Evropském společenství, zatímco se účastní Schengenu, důvodů pro to, že „refugee board“ se skládá pouze ze tří osob, možnosti, aby rodiny žily mimo střediska, účinnosti doprovodných opatření a možného konfliktu mezi rodiči a dětmi, pokud děti nerozumí svému mateřskému jazyku, neboť žijí v Dánsku již mnoho let.

Jako odpověď pan Nilas vysvětlil:
- rozhodnutí udělit či neudělit povolení k pobytu přijímá přistěhovalecká služba s ohledem na dánské právní předpisy. Přistěhovalci mohou opustit Dánsko dobrovolně, ale oni odmítají odjet z vlastní iniciativy, a proto v Dánsku žijí mnoho let. V dánském parlamentu neexistuje většina, která by změnila zákon a ukončila tak tuto situaci. Proto je kladen důraz na podmínky přijímání a na životní podmínky;
- rozhodnutí neúčastnit se je politickým rozhodnutím, které učinila vláda;
- readmisní dohody uzavřené se zeměmi původu umožňují návrat do přijatelných podmínek; to je například případ Afghánistánu. Dánská vláda lituje, že zatím nemohla uzavřít takové dohody s Irákem a se Somálskem. Přistěhovalci však mohli být posláni do severního Iráku;
- povolení k pobytu z humanitárních důvodů mohou být udělena například těžce nemocným osobám;
- co se týče uplatňování nařízení Dublin II, v roce 2007 Dánsko přijalo 78 % žádostí o přesun, které mu byly předloženy. Dánsko dbá na to, aby nedoprovázené nezletilé osoby byly sloučeny se svými rodinami podle nařízení Dublin II, avšak každý případ potřebuje samostatné posouzení;
- počet členů „refugee board“ byl snížen na tři osoby na základě většinového rozhodnutí dánského parlamentu s cílem zrychlit rozhodování;
- Dánsko chápe dilema dětí žadatelů o azyl, a proto navrhuje, aby byly vyučovány ve svém mateřském jazyce, aby se mohly vrátit do zemí svých rodičů;
- na ubytování rodin mimo střediska je každoročně určeno 1,9 milionů EUR;
- vzdělávání ve školách červeného kříže je kvalitní a vláda stanovuje kvalitativní požadavky programů.

6. Závěry zpravodajky

Zpravodajka konstatuje, že podmínky přijímání v dánských střediscích jsou celkově dobré díky práci dánského červeného kříže. Snahy vlády o zlepšení životních podmínek ve střediscích přinesly konkrétní výsledky. Zpravodajka nicméně zdůrazňuje, že tyto podmínky přijímání mohou být považovány za dobré pouze v případě, že pobyt je časově omezen. Delegace byla velmi zneklidněna zjištěním, že některé rodiny žijí ve střediscích mnoho let, dokonce i desítky let. Lze se proto domnívat, že v důsledku velmi dlouhé doby strávené ve střediscích již nemohou být podmínky přijímání považovány za přijatelné. Tato politika tedy

není dostatečná, aby zaručovala důstojnost dotyčných osob.

Zpravodajka podtrhuje, že se zdá, že používání zadržování se omezuje na specifické případy a za podmínek, které se zdají být korektní. Je nicméně zneklidněna neexistencí maximální doby zadržení a skutečností, že mladá těhotná žena může být zadržována s vyhlídkou na vypovězení.

Postavení „tolerovaných osob“ působí značné problémy, neboť při neexistenci jasného právního postavení tyto osoby uváznou v právním vakuu, které jim zakazuje jakoukoli formu sociální integrace. Ostatně, právní nejistota týkající se budoucnosti je příčinou vážného stresu u dotyčných osob, které se neustále obávají vypovězení do země, v níž jsou ohroženy. Zpravodajka je zvláště znepokojena skutečností, že žadatel o mezinárodní ochranu se má sám rozhodovat o svém návratu, zatímco vláda sama nemůže podle mezinárodního práva toto rozhodnutí učinit. Zdá se paradoxní nabádat tyto osoby, aby se dobrovolně vrátily do země, do níž je Dánsko samo nemůže poslat podle mezinárodního práva a oklikou na základě zákazu jakéhokoli nelidského nebo ponižujícího jednání. Zpravodajka vyzývá dánskou vládu, aby pro tyto osoby zavedla jasné právní postavení typu podpůrné ochrany, aby jim umožnila integraci.

Zpravodajka se zvláště zamýšlí nad situací mnoha Iráčanů, kteří se nacházejí v dánských přijímacích střediscích v důsledku zamítnutí jejich žádostí o azyl. Tyto osoby žijí v Dánsku již mnoho let, aniž by bylo uznáno jejich postavení a aniž by měli jakoukoli formu ochrany. Zpravodajka vyzývá dánskou vládu, aby rozšířila svou současnou politiku znovuotvírání případů iráckých žadatelů o azyl, kteří byli odmítnuti, a to v souvislosti se současnou nestabilní situací v Iráku, s cílem poskytnout jim určitou formu mezinárodní ochrany.

S ohledem na tyto skutečnosti je zpravodajka toho názoru, že v budoucnosti by mělo Dánsko zvažovat odstoupení od protokolu o postavení Dánska, který je přílohou Amsterodamské smlouvy, a účastnit se tak všech příslušných opatření hlavy IV Smlouvy o Evropském společenství[1]. Vzhledem k tomu, že Dánsko je součástí schengenského prostoru a podílí se již na dvou stávajících směrnicích v oblasti azylové politiky, by tedy bylo žádoucí, aby se mohlo podílet na všech evropských nástrojích v oblasti azylové politiky s cílem zaručit stejnou úroveň ochrany v celé Evropské unii.

[1] Podle článku 7 protokolu může Dánsko kdykoli.

Annex 1

ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ PARLAMENTO EUROPEO EVROPSKÝ PARLAMENT EUROPA-PARLAMENTET
EUROPÄISCHES PARLAMENT EUROOPA PARLAMENT ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ EUROPEAN PARLIAMENT
PARLEMENT EUROPÉEN PARLAIMINT NA hEORPA PARLAMENTO EUROPEO EIROPAS PARLAMENTS
EUROPOS PARLAMENTAS EURÓPAI PARLAMENT IL-PARLAMENT EWROPEW EUROPEES PARLEMENT
PARLAMENT EUROPEJSKI PARLAMENTO EUROPEU PARLAMENTUL EUROPEAN
EURÓPSKY PARLAMENT EVROPSKI PARLAMENT EUROOPAN PARLAMENTTI EUROPAPARLAMENTET

European Parliament
Committee on civil liberties, justice and home affairs
Delegation to Denmark
10 - 11 April 2008

LIST OF PARTICIPANTS

Version 08.04.2008

MEMBERS OF THE EUROPEAN PARLIAMENT

Panayiotis DEMETRIOU (EPP-ED) (Head of delegation)
Martine ROURE (PSE) (Rapporteur)

Edit BAUER (EPP-ED)
Frieda BREPOELS (EPP-ED)
Jeanine HENNIS-PLASSCHAERT (ALDE)
Metin KAZAK (ALDE)

Søren Bo SØNDERGAARD (GUE/NGL) (*hors quota*)
Britta THOMSEN (PSE) (*hors quota*)

ASSISTANTS TO MEMBERS

Pauline CHAIGNE (assistant to Martine ROURE)

STAFF OF THE POLITICAL GROUPS

Annie LEMARCHAL (PES)
Anders RASMUSSEN (ALDE)
Christine SIDENIUS (Greens/EFA)
Michael SPEISER (EPP-ED)
Mette TONSBERG (GUE/NGL)

STAFF OF THE SECRETARIAT OF THE COMMITTEE ON CIVIL LIBERTIES, JUSTICE AND HOME AFFAIRS

Ana DUMITRACHE (administrator)
Vita GRIFITA (assistant)

STAFF OF THE WEB COMMUNICATION UNIT OF THE EUROPEAN PARLIAMENT

Olav GADE

STAFF OF EUROPE BY SATELLITE

Maria Teresa CONESA ALCAZAR
Casper THORSØEJR (cameraman)
Leif MØLLER (soundman)

INTERPRETERS

FR
Maurizio GASTALDI (IT - EN - ES - PT)
Joseph LEROY (DE - IT - NL - DA)

EN
Aoife KENNEDY (FR - DE - NL)
Aase PEERLESS (DE - IT - DA - SV - NO)

NL
Kristel SIMONS (FR - IT - EN - DA - PT)
Petra LAMBRECHTS (FR - EN - DA - MT)

DA
Line ANDERSSEN (DE - EN - HU)
Suzanne LARSSON (FR - NL - EN - SV) - TEAM LEADER

HU
Gyorgy MAJZIK (EN)
Eva VIGILD (DA - EN)

For further information, please contact

Ana DUMITRACHE
European Parliament
Committee on Civil Liberties, Justice and Home Affairs
Tel: 0032 (0)2/28 41416
Fax: 00 32 (0)2/28 44941
E-mail ana.dumitrache@europarl.europa.eu

Annex 2

ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ PARLAMENTO EUROPEO EVROPSKÝ PARLAMENT EUROPA-PARLAMENTET
EUROPÄISCHES PARLAMENT EUROOPA PARLAMENT ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ EUROPEAN PARLIAMENT
PARLEMENT EUROPÉEN PARLAIMINT NA hEORPA PARLAMENTO EUROPEO EIROPAS PARLAMENTS
EUROPOS PARLAMENTAS EURÓPAI PARLAMENT IL-PARLAMENT EWROPEW EUROPEES PARLEMENT
PARLAMENT EUROPEJSKI PARLAMENTO EUROPEU PARLAMENTUL EUROPEAN
EURÓPSKY PARLAMENT EVROPSKI PARLAMENT EUROOPAN PARLAMENTTI EUROPAPARLAMENTET

European Parliament
Committee on civil liberties, justice and home affairs
Delegation to Denmark
10 and 11 April 2008

Draft programme

Version 08.04.2008

Thursday, 10 April 2008

14:50 – 16:30	flight *SN 2259* to Copenhagen
16:30 – 17:30	transfer by bus to the European Parliament office in Copenhagen[1]
17:30 – 19:15	meeting with **NGOs who sent an appeal to the LIBE Committee in 2006** (location: European Parliament office [2])
19:15 – 19:30	transfer by bus to the Kong Frederik Copenhagen hotel [3]and registration at the hotel

Free diner

Friday, 11 April 2008

08:30 – 9:10	travel by bus to Sandholm (approx. 25 km from Copenhagen)

[1] Europa-Parlamentet, Informationskontoret i Danmark, Europa-Huset, Gothersgade 115, DK-1123 København K, tel +45 / 33 14 33 77, fax +45 / 33 15 08 05
[2] Europa-Parlamentet, Informationskontoret i Danmark, Europa-Huset, Gothersgade 115, DK-1123 København K, tel +45 / 33 14 33 77, fax +45 / 33 15 08 05
[3] 25 Vester Voldgade, 1552 Copenhagen, Denmark, Phone: (+45) 3321 5902, http://www.nphotels.dk/kongfrederik/index.htm

9:10 – 11:30 visit of the **Sandholm centres**[1] (Sandholm Camp for asylum seekers and Sandholm Foreigners' Detention Centre)

- *Sandholm Camp for asylum seekers is the biggest asylum centre in Denmark, and this is also were all asylum seekers go when they first arrive in Denmark It is managed by the Danish Red Cross, under the responsibility of the Ministry of Refugee, Immigration and Integration Affairs.*
- *Sandholm Foreigners Detention Centre is the only closed detention centre operated in Denmark. It is managed by the Ministry of Justice. The Detention Centre has a capacity of 118.*

The delegates will first receive general information on the asylum work. A tour of the centre will follow, as well as a visit in the Detention Centre.

11:30 – 12:10 travel by bus to the Red Cross House in Copenhagen,
12:10 – 13:20 lunch hosted by Red Cross (location: Red Cross House[2])

13:20 – 13:40 transfer by bus to the Ministry of Refugee, Immigration and Integration Affairs[3]

13:40 – 14:00 registration at the Ministry of Refugee, Immigration and Integration Affairs
14:00 – 15:00 **meeting with Mr. Claes NILAS**, Permanent Secretary of the Ministry of Refugee, Immigration and Integration Affairs

15:00 – 15:45 travel to the **Centre Kongelunden** near Copenhagen airport *(open centre managed by the Danish Red Cross)*

15:45 – 17:45 visit of the Centre Kongelunden, including a **meeting with the Red Cross**

17:45 – 18:15 bus to the airport, proposed flight: SN flight nr. 2264 Copenhagen-Brussels, 19:30 - 21:05

For further information, please contact :
Ana DUMITRACHE
Committee on Civil Liberties, Justice and Home Affairs

E-mail ana.dumitrache@europarl.europa.eu

[1] Center Sandholm, Dansk Røde Kors Center Sandholm, Sandholmgårdsvej, 3460 Birkerød, Denmark, Tel +45 48 10 77 00
[2] H.C. Örstedsvej 47, Frederiksberg
[3] Holbergsgade 6, 1057 Copenhagen K

Annex 3

List of organisations which were present at the meeting with the LIBE delegation on 10 April 2008

SOS Against Racism, Denmark SOS mod Racisme, Medborgerhuset, Nørre Allé 7, 2200 København N. Denmark.	**Anne Nielsen** Chairman
Lawyers' Association for Asylum and Immigration Law Advokatkontoret, Falkoner Allé 7, 1. sal. 2000 Frederiksberg, Denmark	**Helge Nørrung** Spokesperson
Asylum Now Asyl-Nu	**Gerd Gottlieb** Spokesperson
Grandparents for asylum Bedsteforældre for asyl	**Inga Axelsen** Spokesperson **Najeb Haddar** **Emine Haddar** **Kis Kapel**
Danish Refugee Council Dansk Flygtningehjælp Borgergade 10 1300 København K. Denmark.	**Nina Lassen** Senior Legal Advisor Asylum & Repatriation
The Refugees Underground Committee Flygtninge Under Jorden	**Michala Clante Bendixen** Contact person
The Friends of Nura Nuras venner **The Rights of All Children** Alle børns rettigheder	**Mogens Fischermann** Chairman Spokesperson
Bente Rich Specialist in Child Psychiatry	
Save the Children Denmark Red Barnet Rosenørns Allé 12 1634 København V. Denmark	**Inger Neufeld** Project coordinator
Citizens for a Decent Denmark Borgere for et Anstændigt Danmark	**Amila Jasarevic** Member of the Coordination Group
The Parsons' initiative Præsteinitiativet c/o Bodil Hindsholm Hansen Udbynedervej 16, 8970 Havndal, Denmark	**Niels Nymann Eriksen** Parson
Amnesty International	**Lisa Blinkenberg**

Dansk Afdeling/Danish Section Gammeltorv 8, 5 sal 1457 København K. Denmark	International Coordinator
The Danish Immigrant Counselling Indvandrerrådgivningen Vesterbrogade 14 butikken DK-8000 Århus C	**Leif Randeris** Chairman
Network of ethnic minority women, Henna Kvindenetværket Henna	**Uzma Andresen** Chairwoman
Documentation and Advisory Center On Racial Discrimination Dokumentations- og Rådgivningscentret om Racediskrimination Medborgerhuset, Nørre Allé 7, 2. sal. 2200 København N. Denmark	**Kirsten Schalburg** Member of the board
Committee for Ethnic Equality Foreningen for Etnisk Ligestilling	**Joakim Wange Larsson** Member, substitute for the chairman, Halima El Abassi
Institute for Human Rights Institut for menneskerettigheder Strandgade 56 1401 Copenhagen K	**Lisbeth Garly Andersen** **Kim Kjær** Researchers
Voice for asylum	**Sameer Algamal**